

Postupy při dávce ošetřovného poskytovaného při uzavření školních a dětských zařízení v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020

1. Základní principy

Podmínky vzniku nároku na ošetřovné

Rodič (jiný pečující) musí být jako zaměstnanec účasten nemocenského pojištění.

Vždy musí splněna podmínka společné domácnosti. Výjimkou jsou pouze případy, kdy rodič pečuje o dítě mladší 10 let věku.

Musí být splněna podmínka, že jiná fyzická osoba nepobírá na toto dítě rodičovský příspěvek nebo PPM. Pokud pobírá rodičovský příspěvek přímo žadatel, tak ošetřovné může náležet.

Nárok na ošetřovné nevzniká z ochranné lhůty. Pokud zaměstnanec začne pečovat o dítě za trvání zaměstnání a zaměstnání je následně ukončeno, náleží ošetřovné i po skončení zaměstnání.

Podmínky týkající se dítěte (péče)

Jde o dítě, kterému ještě nebylo 13 let v okamžiku, kdy o něj rodič (nebo jiná nemocensky pojištěná osoba, pokud uplatňuje nárok na dávku) začal v individuálním případě pečovat. Pokud následně v průběhu péče dítě dosáhne věku 13 let, ošetřovné náleží až do konce podpůrní doby.

Nárok na ošetřovné má též zaměstnanec, který pečuje o:

- osobu ve věku nad 10 let (bez věkového omezení), která je umístěna v zařízení určeném pro péči o osoby, které jsou závislé na pomoci jiné osoby aspoň ve stupni I (lehká závislost) podle zákona o sociálních službách, pokud toto zařízení bylo uzavřeno na základě mimořádného opatření při epidemii
- o nezaopatřené dítě, které je závislé na pomoci jiné osoby aspoň ve stupni I a nemůže navštěvovat školu z důvodu jejího uzavření na základě mimořádného opatření.
- Nezaopatřenost dítěte se přitom posuzuje podle zákona o důchodovém pojištění. Tj. jde o děti do skončení povinné školní docházky a následně o osoby do 26 let věku, které:
 - se soustavně připravují na budoucí povolání,
 - nemohou studovat nebo pracovat pro nemoc nebo úraz, nebo
 - z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejsou schopné vykonávat výdělečnou činnost.

Zařízení, kterých se nárok na ošetřovné týká

Může jít o uzavření těchto zařízení:

- předškolní zařízení (jesle, dětská skupina, mateřská škola), která jsou uzavřena z rozhodnutí státu nebo zřizovatele, tj. souhrnně označeno zařízení, která před zahájením povinné školní docházky pečují o děti, aby jejich rodiče mohli vykonávat zaměstnání. Není rozhodné, zda jde o zařízení státní nebo soukromé. Není také nezbytně nutné, aby šlo o zařízení s akreditací MŠMT, ale jde i o takové zařízení, které pečuje o děti předškolního věku na základě dohody s rodiči a je např. alternativou předškolního zařízení.
- základní školy, které jsou uzavřeny z rozhodnutí státu
- zařízení určené pro péči o osoby, které jsou závislé na pomoci jiné osoby aspoň v I. stupni (lehká závislost) podle zákona o sociálních službách (např. denní či týdenní stacionář, centrum denních služeb), která jsou uzavřena z rozhodnutí hygieny.

Podpůrní doba a výplata dávky

Po celou dobu uzavření příslušného zařízení.

Nárok na ošetřovné může uplatnit ještě i druhá osoba a v rámci daného měsíce se mohou s původní pečující osobou libovolně v poskytování péče vystřídat (nikoli však v jednom kalendářním dnu). Každé

z osob se pak vyplatí ošetrovné za ty dny, ve kterých péči poskytovala, tak jak je po skončení daného měsíce uvedla na tiskopis „*Výkaz péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení*“.

Ošetrovné se bude poskytovat za kalendářní měsíc.

Dávka bude náležet v rámci daného měsíce vždy za dny, ve kterých byla poskytována péče. Po skončení daného měsíce uvede žadatel o dávku na zvláštním tiskopisu „*Výkaz péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení*“, ve které dny péči poskytoval. Pokud má zajištěno hlídání, není na překážku, aby v některé dny vykonával práci pro zaměstnavatele. Za tyto dny pak dostane namísto ošetrovného mzdu nebo plat.

Má-li zaměstnanec nárok na náhradu mzdy od zaměstnavatele (např. z důvodu překážky v práci na straně zaměstnavatele), ošetrovné nenáleží.

Ošetrovné se nevyplácí zaměstnanci za dny pracovního klidu, pokud zaměstnanci nevznikl nárok na výplatu ošetrovného alespoň za 1 kalendářní den, který měl být pro něho pracovním dnem. Uvedená podmínka se bude hodnotit v rámci kalendářního měsíce.

Výše ošetrovného

Výše ošetrovného zůstává od prvního kalendářního dne 60 % redukovaného denního vyměřovacího základu za kalendářní den.

Pokud se střídají dvě pečující osoby, DVZ se stanoví u každé z nich samostatně. U první pečující osoby se rozhodné období stanoví ke dni uzavření školského/dětského zařízení, pokud nebyl zvolen individuální počátek péče. U druhé pečující osoby se stanoví ke dni prvního převzetí péče. Takto stanovený DVZ platí po celou dobu čerpání dávky.

Osoby samostatně výdělečně činné

Nadále platí, že u osoby samostatně výdělečně činné nárok na ošetrovné nevzniká, ani pokud je dobrovolně přihlášena k nemocenskému pojištění.

Zaměstnanci na dohodu o pracovní činnosti, dohodu o provedení práce a zaměstnanci vykonávající zaměstnání malého rozsahu

Nadále platí, že tito zaměstnanci nemají na ošetrovné nárok.

2. Potřebné tiskopisy (doklady) pro zpracování dávky

Jediná pečující osoba

- Žádost o ošetrovné při péči o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení (školy)
- Výkaz péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení
- Příloha k žádosti o dávku
- Doklad o závislosti v I. či vyšším stupni (rozhodnutí úřadu práce) – je-li pečováno o osobu starší 13 let a závislou v I. či vyšším stupni

První pečující osoba v situaci, kdy se dvě pečující osoby v péči střídají

- Žádost o ošetrovné při péči o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení (školy)
- Výkaz péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení
- Příloha k žádosti o dávku
- Doklad o závislosti v I. či vyšším stupni (rozhodnutí úřadu práce) – je-li pečováno o osobu starší 13 let a závislou v I. či vyšším stupni

Druhá pečující osoba v situaci, kdy se dvě pečující osoby v péči střídají

- Žádost o ošetřovné při péči o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení (školy) – převzetí (díl sloužící pro uplatnění nároku v případě převzetí péče o dítě jiným oprávněným)
- Výkaz péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení
- Příloha k žádosti o dávku
- Doklad o závislosti v I. či vyšším stupni (rozhodnutí úřadu práce) – je-li pečováno o osobu starší 13 let a závislou v I. či vyšším stupni

Výše uvedené doklady jsou potřebné pro zpracování první výplaty dávky. Pro všechny další výplaty dávky se předkládá jen Výkaz péče o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení.

Pozn. Z názvu tiskopisu žádosti o ošetřovné se v jeho elektronické verzi vypustí slova „do 10 let“, aby tiskopis nebyl matoucí pro žadatele, kteří ho budou teprve vyplňovat.

3. Metodické postupy

Žádost o ošetřovné při péči o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení (část A) potvrdí na předepsaném tiskopisu **uzavřené zařízení**, přičemž potvrzení může rodiči elektronicky zaslat takto:

- formou skenu tiskopisu opatřeného podpisem a ideálně též razítkem
- s uznávaným elektronickým podpisem.

Žádost o ošetřovné při péči o dítě z důvodu uzavření výchovného zařízení (část B) doplní **žadatel** a stvrdí svým podpisem.

Pro uplatnění žádosti o dávku ošetřovného je však třeba, aby rodič školou zasláný elektronický tiskopis po vyplnění podepsal a odeslal, a to buďto:

- kompletně elektronicky, má-li k tomu technický prostředek (kvalifikovaný elektronický podpis),
- pokud rodič (žadatel) elektronický podpis nemá, může tiskopis vytisknout, vyplnit, podepsat, naskenovat (případně vyfotit) a poslat elektronicky zaměstnavateli e-mailem,
- anebo může tiskopis vytisknout, vyplnit, podepsat a zaměstnavateli předat fyzicky.

Na tiskopise žádosti nemusí být vyplněny údaje o dnech, ve kterých bylo pečováno o dítě, a o druhé pečující osobě, neboť jsou předmětem Výkazu péče.

Tiskopis žádosti zaměstnanec předá zaměstnavateli, a to ideálně rovnou s Výkazem péče (pokud ho bude předávat po uplynutí března).

Část tiskopisu „záznamy zaměstnavatele“ není třeba vyplňovat; pokud bude vyplněna, nebude se k ní přihlížet. Tyto údaje zaměstnavatel uvádí v rámci Výkazu.

Zaměstnavatel předá žádost zaměstnance na příslušnou OSSZ spolu s prvním výkazem péče a přílohou k žádosti o dávku, a to takto:

- elektronicky doručený tiskopis od zaměstnance předá spolu s podklady pro výpočet dávky příslušné OSSZ zaručeným způsobem elektronicky, tj. buď s elektronickým podpisem, nebo datovou schránkou (na adresu elektronické podatelny),
- fyzicky doručený a podepsaný tiskopis od zaměstnance předá spolu s podklady pro výpočet dávky příslušné OSSZ fyzicky (poštou), případně jej naskenuje a spolu s podklady pro výpočet dávky zašle příslušné OSSZ zaručeným způsobem elektronicky, tj. buď s elektronickým podpisem, nebo datovou schránkou (na adresu elektronické podatelny).

Pokud zaměstnanec pracuje ve směnném provozu a bude pečovat pouze ve dnech, kdy je doma, nevzniká nárok na dávku. Pracuje-li zaměstnanec v režimu homeoffice, postupuje se stejně, jako při práci na pracovišti.